

УТВЪРДИЛ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА ДФ "ЗЕМЕДЕЛИЕ"
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ: (П)
(ИВАН ХРИСТАНОВ)

(Дата на утвърждаване: 22.04.2026 г.)

У К А З А Н И Я
ЗА ПРИЛАГАНЕ НА СХЕМА НА ДЪРЖАВНА ПОМОЩ

“Помощ за компенсиране разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерки по „Национална програма от мерки за контрол на почвени неприятели по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*)”

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Правно основание:

1.1. Чл. 26, параграф 2, буква „а” и буква „б”, i и параграф 9, буква „б” от Регламент (ЕС) № 2022/2472 на Комисията относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (Регламент (ЕС) 2022/2472);

1.2. Чл. 12, ал. 1 и ал. 2, т. 1, буква “а” от Закона за подпомагане на земеделските стопани (ЗПЗП);

1.3. Национална програма от мерки за контрол на почвени неприятели по картофите от сем. Телени червеи - (*Elateridae*) (Програмата), одобрена със Заповед № РД 12-6/07.03.2013 г. на министъра на земеделието и храните.

1.4. Чл. 30 от Правилника за прилагане на Закона за държавните помощи;

1.5. Решение на Управителен съвет (УС) на Фонда, Протокол № 255 от 20.04.2026 г.

2. Цел на помощта – контрол и предотвратяване разпространението на почвени вредители по картофите от сем. Телени червеи - (*Elateridae*) на територията на страната, чрез компенсиране на разходите на земеделските стопани по закупуване на продукти за растителна защита.

3. Помощта се предоставя под формата на компенсиране на разходите на земеделските стопани по закупуване на продукти за растителна защита за контрол и ограничаване разпространението на вредители по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*).

4. Ползватели

4.1. Помощта се предоставя на микро-, малки и средни предприятия (МСП) - земеделски стопани, отглеждащи картофи, и отговарящи на следните условия:

- да са регистрирани по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани;

- да отговарят на определението условията за микро, малки и средни предприятия от Приложение I от Регламент (ЕС) 2022/2472¹;

- да нямат изискуеми задължения към Държавен фонд „Земеделие” (ДФЗ);

- да нямат изискуеми публични задължения към държавния бюджет.

- да не са в открито производство за обявяване в несъстоятелност или са обявени в несъстоятелност;

- да не са в производство по ликвидация.

4.2. Бенефициери на помощта са земеделски стопани, отглеждащи картофи, на площи с размер над 1 дка (0,1 хектара).

¹ Член 2 Численост на персонала и финансови тавани при определяне на категориите предприятия Категорията на микро-, малките и средните предприятия (МСП) обхваща предприятията, в които работят по-малко от 250 души, чийто годишен оборот не надхвърля 50 млн. евро и/или чисто годишно балансово число не надхвърля 43 млн. евро.

5. Срок на прилагане: от датата на получаване на окончателния номер на помощта в регистъра на държавните помощи на Европейската комисия, до 31.12.2029 г. (съгласно чл. 64 от Регламент (ЕС) 2022/2472).

6. Максимален интензитет на помощта и приемливи разходи: размерът на помощта е до 100 % от разходите по закупуване на продукти за растителна защита за предотвратяване разпространението и унищожаване нашествията от почвени вредители по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*), утвърдени в Програмата, но не повече от **614 евро/ха, с включен ДДС**.

Земеделските стопани избират продукта за растителна защита, който да прилагат, като се подпомагат до 100 % от стойността му, но не повече от размера на държавното подпомагане на хектар по продукти и не повече от 1 200 лв./ха, с включен ДДС, както следва:

№ по ред	ПРОДУКТ	ДЪРЖАВНО ПОДПОМАГАНЕ НА ХЕКТАР, В ЕВРО, С ДДС
1	ЕРКОЛЕ ГР	до 84,36
2	НАТУРАЛИС	до 344,10
3	НЕМАТОРИН Г	до 613,55
4	ТРИКА ЕКПЕРТ	до 103,28
5	КОЛОМБО ПРО	до 187,64
6	БЕЛЕМ 0,8 МГ/КОЛОМБО 0,8 МГ	до 187,64
7	ФОРС ЕВО	до 132,94
8	МИКРОСЕД ГЕО/СОБЕК ТЪП	до 173,33

С разрешаването/отнемане на разрешаването на продукт за растителна защита за контрол на почвени вредители по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*), компетентният орган в областта на растителната защита – БАБХ актуализира допустимите за употреба продукти за растителна защита в Националната програма от мерки за контрол на почвени неприятели по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*), на своя интернет сайт, в рубрика „Национални програми“: <https://bfsa.egov.bg/wps/portal/bfsa-web/about.bfsa/administration/national.programs>

За продукти за растителна защита, които са разрешени към съответния момент, но не са включени в горната таблица, се подпомагат разходи до 100% от стойността им, но не повече от 614 евро/хектар, с включен ДДС.

Приемливи разходи са разходите за продукти за растителна защита разрешени в Република България за химичен контрол на почвени вредители по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*).

Продуктите за растителна защита следва да са закупени от лица, които са търговци по смисъла на Търговският закон и притежават удостоверение за търговия с продукти за растителна защита, и разполагат с обекти за търговия, на основание чл. 91, ал. 1 от Закона за защита на растенията и са включени в публичен регистър на БАБХ, на основание чл. 6, ал. 1 от Закона за защита на растенията.

Съгласно чл. 6, параграф 5, б. „д“ от Регламент (ЕС) 2022/2472 за помощите за компенсиране на разходите за предотвратяване, контрол и ликвидиране на вредители по растенията не се изисква стимулиращ ефект или се счита, че притежават такъв, поради което ще се приемат разходи за продукти за растителна защита, които са извършени през текущата година, в сроковете, определени в настоящите Указанията за прилагане (Раздел V).

7. Бюджет:

7.1. Максималният бюджет на помощта за 2026 г. е **1 023 000 евро**.

Размерът на помощта за всяка година (годишен размер) се определя в годишния бюджет на ДФЗ и се предоставя след решение на Управителния съвет на ДФ „Земеделие“ в рамките на максималния бюджет.

7.2. Когато сумата на заявените средства надхвърля размера на определения годишен бюджет, се определя коефициент на редукция, с който се преизчислява размера на помощта на всеки заявител.

8. Недопустими разходи за подпомагане

8.1. Разходи за продукти за растителна защита, които не са разрешени за пускане на пазара и употреба на основание чл. 44 и чл. 45 от Закона за защита на растенията, и които не са включени в **регистъра на продуктите за растителна защита, за които е издадено разрешение за пускане на пазара и употреба**, на основание чл. 6, ал. 1, т. 1, буква „а“ от Закона за защита на растенията;

8.2. Разходи за продукти за растителна защита, които не са предвидени като допустими за употреба в Програмата (Всички продукти за растителна защита, които са разрешени и предстои да бъдат разрешени за употреба срещу вредители от сем. Телени червеи (*Elateridae*) се считат за неделима част от Програмата²);

8.3. Разходи за продукти за растителна защита, които не са направени през текущата година;

8.4. Данъкът върху добавената стойност (ДДС) не е допустим за подпомагане, освен в случаите, когато не подлежи на възстановяване съгласно законодателството в областта на ДДС.

II. РЕД И ДОКУМЕНТИ ПРИ КАНДИДАТСТВАНЕ

1. Земеделският стопанин подава заявление за подпомагане по образец, генерирано от Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), в териториалните структури на ДФЗ, по постоянния адрес на физическото лице или едноличния търговец или по седалището на юридическото лице. Кандидатства се лично или чрез упълномощено лице, след представяне на пълномощно по образец, изготвен от ДФЗ.

В заявлението се декларира: площта за кандидатстване; обстоятелството, че попадат в категория микро, малки и средни предприятия; наличие/липса на друго публично финансиране за заплащане на продукти за растителна защита за контрол на почвени вредители по картофите от сем. Телени червеи - (*Elateridae*); регистрацията по ЗДДС.

2. Съпътстващи документи към заявлението за подпомагане:

2.1. Извлечение от Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) или анкетен формуляр (*в случай на неочертаване на площите в ИСАК*) за обработваните площи, с посочени площи, за които се кандидатства.

2.2. Извлечение от регистър по Наредба 3 от 1999 г., удостоверяващо актуална регистрацията за земеделския стопанин (изготвя се служебно след проверка от служител на съответната ОД на ДФ „Земеделие“);

2.3. Решение на компетентния орган на управление на юридическото лице за ползване на помощта;

2.4. Удостоверение за актуална банкова сметка, по която ще бъде преведена сумата.

2.5. Удостоверение за регистрацията в официалния регистър за фитосанитарен контрол, издадено от БАБХ на името на земеделския стопанин и заверено за 2026 г.

2.6. Разпечатка от проверка за наличие или липса на публични задължения към държавния бюджет, от официалната интернет страница на НАП. Проверката се извършва служебно към момента на кандидатстване. В случай на наличие на задължения, ОД на ДФ „Земеделие“ изпраща уведомително писмо, като се дава срок от 10 дни от датата на получаване на писмото от страна на бенефициера да се погасят задълженията. При неизпълнение, заявлението се отхвърля и бенефициерът не подлежи на подпомагане.

3. ДФЗ извършва документална проверка за верността на информацията, предоставена от кандидата за подпомагане, както и за спазването на изискванията за допустимост на заявлението.

4. ДФЗ извършва проверка на място за установяване размера на площта, заета с картофи, съгласно Раздел IV, т. 1. и изчислява размера на подпомагането.

III. РЕД И ДОКУМЕНТИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПОМОЩТА

² Съгласно т. 3 от заповед № РД 12-6/07.03.2013 г. на министъра на земеделието и храните, с която се одобрява Програмата.

1. Земеделският стопанин представя пред териториалната структура на ДФЗ **оригинал и копие на оригинална фактура и платежен документ** за закупените и приложени продукти за растителна защита за контрол и ограничаване разпространението и унищожаване нашествието от почвени вредители по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*), съгласно т. 6 от Раздел I на Указанията.

Копията следва да бъдат заверени с подпис и печат от земеделския стопанин и отдел "Прилагане на схеми и мерки за подпомагане" (ПСМП) към Областните дирекции на ДФЗ "Земеделие". След заверяване на копията, оригиналните документи следва да бъдат върнати на земеделския стопанин.

Във фактурата за закупените продукти следва да са отбелязани количеството/бройките и съответната единична цена.

Върху оригиналната фактура (на обратната страна) се прави заверка от ПСМП, като се отбелязва, че фактурата е представена по схема за борба с телени червеи през текущата година, дата, подпис и печат.

2. Земеделският стопанин представя декларация по образец, в която е направена рекапитулация на вложените количества ПРЗ според Програмата, заверена от Областните дирекции по безопасност на храните. В декларацията изрично се посочва номер и дата на фактурата за закупените и приложени продукти за растителна защита по т. 1 от настоящия раздел.

Декларацията се заверява от ОДБХ след представяне и проверка на записите по чл. 115а от Закона за защита на растенията, които се вписват в Дневник за проведените растителнозащитни мероприятия и торене, утвърден със заповед на изпълнителния директор на БАБХ.

3. ДФЗ "Земеделие" извършва проверка на изискуемите документи по Раздел III на Указанията за прилагане на помощта и изчислява размера на подпомагане.

4. ДФЗ "Земеделие" извършва служебна проверка от официалната интернет страница на НАП, към момента на представяне на документите по т. 1 и т. 2 на настоящия раздел, удостоверяваща наличие или липса на публични задължения към държавния бюджет. В случай на наличие на задължения, ОД на ДФЗ "Земеделие" изпраща уведомително писмо, като се дава срок от 10 дни от датата на получаване на писмото от страна на бенефициера да се погасят задълженията. При неизпълнение, заявлението се отхвърля и бенефициерът не подлежи на подпомагане.

5. ДФЗ превежда дължимата сума по банковата сметка на земеделския стопанин.

6. В случай на отказ, ДФЗ "Земеделие" уведомява кандидата с писмо.

IV. КОНТРОЛ И ОТГОВОРНОСТИ

1. Отделите РТИ към ОД на ДФЗ "Земеделие" извършват проверки на място за установяване размера на обработваните площи на база извадка от 10 % от бенефицирите, съгласно Раздел IV, т. 4. на указанията.

2. При установени обстоятелства по т. 1., различни от заявените:

2.1. Констатирана по-малка площ от заявената, помощта се редуцира на база реално констатираната площ.

2.2. Констатирана по-голяма площ от заявената, помощта е на база заявената площ.

3. При констатирано нецелево използване на помощта, включително и при анулирани фактури, при деклариране на неверни данни, при представяне на неистински документи, както и при неспазване на мерките за контрол на вредители по картофите от сем. Телени червеи (*Elateridae*), предвидени в Програмата, помощта подлежи на връщане. Вземането става изискуемо, ведно със законната лихва от датата на получаването ѝ.

4. Дирекция „КСП“ в ЦУ на ДФЗ „Земеделие“ извършва административна проверка на база извадка от 10 % от бенефициерите. Определянето на извадката се извършва при спазване на съотношение: 40 % на база риск-анализ (при рисков фактор размер на площта, за която се кандидатства) и 60 % на случаен принцип от обхвата.

5. ДФЗ „Земеделие“ може по всяко време да изисква информация и документи от земеделските стопани във връзка с доказването на правомерното използване на помощта.

6. Предоставените финансови средства по настоящата държавна помощ, имат характер на публично вземане. Принудително събиране на тези средства се осъществява от ДФ “Земеделие“ по реда на ЗПЗП, АПК и ДОПК.

V. СРОКОВЕ НА ПОМОЩТА

1. Срок за подаване на заявления: **от 18 май 2026 г. до 10 юни 2026 г.**

2. Срок за отчитане и представяне на документи по т. 1. и т. 2. от Раздел III на настоящите указания: **до 12 юни 2026 г.**

3. Срок за изплащане на средствата: **до 30 юни 2026 г.**

Допуска се изплащане на помощта и след срока, при възникнали казуси и обстоятелства, изискващи извършване на допълнително обследване допустимостта за подпомагане на съответния бенефициер.

VI. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ

1. Помощта, съгласно тази схема, е вид държавна помощ, предоставена при условията на правото на Европейския съюз.

2. Земеделски стопани, които не са микро, малки или средни предприятия по смисъла на Регламент (ЕС) № 2022/2472 нямат право на помощта.

3. Регламент (ЕС) 2022/2472 (чл. 1, параграф 5, б. „в“) се прилага и по отношение на предприятия в затруднено положение в случаите на помощи за компенсиране на разходите за предотвратяване, контрол и ликвидиране на вредители по растенията.

4. За помощите за компенсиране на разходите за предотвратяване, контрол и ликвидиране на вредители по растенията съгласно чл. 6, параграф 5, б. „д“ от Регламент (ЕС) 2022/2472 не се изисква стимулиращ ефект или се счита, че притежават такъв.

5. Помощта не може да е свързана с мерки, за които в законодателството на Съюза е предвидено, че разходите по тези мерки са за сметка на бенефициера, освен ако разходите за тях се покриват изцяло от задължителни такси, наложени на бенефициерите.

6. Земеделски стопани, които са предприятия - обект на неизпълнено разпореждане за възстановяване вследствие на предходно решение на Комисията, с което дадена помощ се обявява за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар нямат право на помощта.

7. Помощта, съгласно тази схема може да се натрупва с:

- всякаква друга държавна помощ, доколкото тези мерки се отнасят до различни установими допустими разходи;

- всякаква друга държавна помощ във връзка със същите допустими разходи, които частично или напълно се припокриват, само ако това натрупване не води до надвишаване на най-високия интензитет на помощта или размер на помощта, приложими за тази помощ по силата на настоящия регламент;

- с помощ *de minimis* за едни и същи допустими разходи, ако в резултат на това натрупване интензитетът на помощта или размерът на помощта не превишава стойностите, определени в Регламент (ЕС) №2022/2472.

8. Помощта не се прилага за дейности, свързани с износ за трети държави или държави членки, по-конкретно помощ, която е пряко свързана с изнасяните количества, със създаването и функционирането на дистрибуторска мрежа или с други текущи разходи по износната дейност;

9. Предоставянето на помощ по схемата не може да е обвързано с условие за преференциално използване на местни продукти за сметка на вносни такива;

10. Не се предоставя помощ, която поради своето естество, поради придружаващите я условия или поради метода на нейното финансиране — води до неотделимо нарушение на законодателството на Съюза, по - специално:

а) помощи, чието предоставяне е свързано със задължението бенефициерът да използва местно произведени стоки или услуги;

б) помощи, които ограничават възможността бенефициерите да се възползват от резултатите от научноизследователска и развойна дейност и иновации в други държави членки;

11. Публикуване и информация

Във връзка изпълнение на изискванията на чл. 9 от Регламент 2022/2472 Публикуване и информация, на уебсайта на Министерство на земеделието и храните (МЗХ) се поддържа

актуален списък на държавните помощи, съдържащ информация за видовете помощи, период на подпомагане, правно основание, цел, форма и интензитет на помощта, както и препращане към официалния уебсайт на Комисията, където са публикувани всички държавни помощи (обобщена информация, в случаите на помощи освободени от нотификация, или решенията на ЕК относно съвместимостта с правилата за държавни помощи).

На уебсайта на предоставящия орган на държавни помощи в земеделието - Държавен фонд „Земеделие” се публикуват указания за прилагане на всички държавни помощи в земеделието, попадащи в обхвата на груповото освобождаване, минималните помощи и други данни, необходими за наблюдението и прозрачността на държавните помощи.

При спазване изискването за прозрачност и публикуване на информацията, в съответствие с чл. 9, параграф 1, б. "в" от Регламент (ЕС) 2022/2472, на сайта на ДФ ”Земеделие” се публикува информация за всяка отпусната индивидуална помощ, надхвърляща 10 000 EUR за бенефициери, извършващи дейност в първичното селскостопанско производство.

12. Наблюдение - съгласно чл. 13 Наблюдение от Регламент (ЕС) 2022/2472 в МЗХ се съхранява официална документация и информация относно изпратените уведомления до Европейската комисия, решенията на ЕК за схемите за държавна помощ, помощите, попадащи в обхвата на групово освобождаване, минималните помощи и други данни, необходими за наблюдението и прозрачността на държавните помощи.

Подобните записи с информация и подкрепяща документация, чрез които може да се установи изпълнението на всички условия, определени в Регламент (ЕС) №2022/2472 се съхраняват за период от 10 години от датата на предоставяне на последната помощ по схемата за помощ.

В ДФ ”Земеделие” се съхраняват документите по Раздели II и III от настоящите указания за предоставяне на помощта.

13. В съответствие с чл. 10 от Закона за държавните помощи, ДФ ”Земеделие” е администратор по отношение на прилагането и предоставянето ѝ.

За МЗХ:

Заместник-министър: (П)

Ивана Мурджева

За ДФ ”Земеделие”:

Изпълнителен директор: (П)

Ива Иванова